

Esildis akadeemikukandidaadi esitamiseks biomeditsiini alal

Soovitan Tartu Ülikooli senatil esitada akadeemikukandidaadiks biomeditsiini alal molekulaarimmunoloogia professor Pärt Petersoni.

Pärt Peterson (sündinud 1966) töötab Tartu Ülikooli bio- ja siirdemeditsiini instituudis. Ta on biomeditsiini osakonna juhataja ning olnud kaks valimisperioodi Tartu Ülikooli senati liige (2017–2023). Ta on Sotsiaalministeeriumi juures asuva Eesti bioetika ja inimuuringute nõukogu (EBIN) liige ja Eesti Vabariigi Valitsuse teadusnõukoja liige.

Prof Pärt Peterson on väljapaistev rahvusvaheline teadlane immunoloogia valdkonnas ja tema teadustöö peamine eesmärk on mõista, kuidas immuunsüsteem tagab tolerantsuse enda organismi vastu, samas suutes võidelda haigustekitavate patogeenidega. Viimastel aastatel on tema juhitud töörühm uurinud vananemisega seotud muutusi immuunsüsteemis ning alates aastast 2020 avaldanud mitmeid teadustöid SARS-CoV-2 ja Covid-19 teemadel.

Pärt Peterson kaitses magistrikraadi molekulaar- ja rakubioloogia erialal Tartu Ülikoolis 1992. aastal ja doktorikraadi immunoloogia erialal Tampere Ülikoolis 1996. aastal, doktoritöös käsitles ta endokriinseid autoimmuunseid haigusi. Ta töötas Soome Akadeemia teadlasena kuni valiti 2003. aastal The Wellcome Trust'i rahvusvaheliseks vanemteaduriks (*International Senior Fellow*). 2003. aastal siirdus ta Eestisse ja asus tööle Tartu Ülikooli arstiteaduskonna erakorralise professorina ning 2008. aastal valiti ta molekulaarimmunoloogia professoriks. Aastatel 2009–2012 oli Pärt Peterson Eesti Teaduste Akadeemia uurija-professor. Peale seda on Pärt Peterson jätkanud molekulaarimmunoloogia professorina Tartu Ülikooli arstiteaduskonnas (alates 2016 meditsiiniteaduste valdkond).

Prof Pärt Petersoni teadustöö on suunatud immuunsüsteemi molekulaarsete mehhanismide lahendamisele. Täpsem fookus on T-raku kloonide arengut mõjutavad geenid ja keskkond ning nõ oma ja võõraste valkude vastu suunatud T-rakkude selektsioonid. Üheks oluliseks teemaks on olnud autoimmuunsete mehhanismide uurimine ja aru saamine, kuidas organismis tagatakse enese-reaktiivsete (nn autoreaktiivsete) T-rakkude elimineerimine. Pärt Peterson on üheks AIRE geeni esmaavastajaks ja kirjeldajaks töös, mis avaldati ajakirjas *Nature Genetics* 1997. aastal. Immuuntolerantsuse tagamises osalevad geenid ja nende funktsioonid on olnud viimaste aastate jooksul immunoloogia valdkonnas üheks keskseks uurimisvaldkonnaks. AIRE geeni avastamine ja tema valgu funktsioonist arusaamine muutis oluliselt immuuntolerantsuse mõistmise paradigmat, mistõttu on selle geeni funktsiooniga seotud tööd saanud kindla koha kaasaegsete immunoloogiaõpikute lehekülgedel. Lisaks on prof Pärt Peterson tegelenud immuunsüsteemi muutuste uurimisega vananemise ja autoimmuunhaiguste käigus – tema tööd on näidanud märgatavaid geenide ekspressiooni ja epigenoomi muutusi nii vanematel inimestel kui ka autoimmuunset türeoidiiti põdevatel patsientidel. Viimasel kahel aastal on ta olnud aktiivne SARS-CoV-2 ja Covid-19 teemalises teadustöös.

Oma karjääri jooksul on prof Pärt Peterson andnud suure panuse oma eriala teaduslikku tegevusse ja avaldanud mitmeid kõrgetasemelisi publikatsioone ajakirjades *Nature Reviews Immunology*, *Nature Immunology*, *Nature Medicine*, *Nature*, *Science*, *Science Immunology*, *Lancet*, *Cell*, *EMBO reports*, *Journal of Experimental Medicine*, *Blood*, jt. Pärt Peterson on saanud kaks korda Eesti Vabariigi teaduspreemia meditsiini valdkonnas (immuuntolerantsuse mehhanismide uurimise eest 2008. aastal ja immuunsüsteemi vananemise ja Covid-19 haiguse uuringute eest 2022. aastal). Tema publikatsioonide koguarv (Scopuse andmetel) on 180, mida praeguseks on tsiteeritud üle 14 800 korra ja h-indeks on 60. Publikatsioonide kogunimekirjaga ja nende tsiteeritavusega on võimalik tutvuda aadressil <https://www.scopus.com/authid/detail.url?authorId=7402598650>.

Prof Pärt Peterson on osalenud mitmete Euroopa Liidu raamprogrammide ja teiste teadusgrantide täitmisel. Ta on toimetaja neljas rahvusvahelises immunoloogia teemalises teadusajakirjas (*Frontiers in Immunology*, *European J Immunology* ja *Scandinavian J Immunology*, *Immunology Letters*). Ta oli aastatel 2009–2013 Eesti Teadusagentuuri hindamiskomitee liige ja on olnud teadusgrantide hindajaks väga mitmete finantseerimisfondide (The Wellcome Trust, MRC, Telethon, Inserm, ANR, FNRS jt) taotlustes. Ta on olnud üleeuroopalise kõige olulisema immunoloogia valdkonna kongressi *European Congress of Immunology* (4000–5000 osalejat) teaduskomitee liige kahel korral (Berliin 2009 ja Glasgow 2012) ning korraldanud Skandinaavia Immunoloogia Kongressi (Tallinn 2010). Prof Peterson oli 2016–2019 teadusadministreerivates ülesannetes üleeuroopalise infrastruktuuri konsortsiumi Elixir-Europe (<https://www.elixir-europe.org/>) eestipoolne nõukogu liige. Ta on BioCC Biokompetentsi keskuse ja biotehnoloogia ettevõtte ImmunoQure nõukogu liige.

Prof Pärt Peterson osaleb õppetöös, õpetades arstiteaduse ja hambaarstiteaduse üliõpilastele molekulaar- ja rakubioloogiat ning biomeditsiini magistrantidele immunoloogiat. Tema juhendamisel on kaitstud 15 doktoriväitekirja ja praegu on juhendamisel kuus doktoritööd. Koostöös Raivo Uibo, Kalle Kisandi ja Koit Reimandiga valmis 2015. aastal „Immunoloogia õpik kõrgkoolidele“, mis valiti 2015. aasta parimaks kõrgkooliõpikuks.

Kokkuvõttes võib öelda, et prof Pärt Petersoni näol on tegemist rahvusvaheliselt tunnustatud teadlasega, kes on andnud olulise panuse immunoloogia teaduse arendamisse nii laiemalt maailmas kui ka Eestis. Leian, et professor Pärt Peterson on väga väärikas kandidaat akadeemiku kohale biomeditsiini alal.

Eero Vasar
bio- ja siirdemeditsiini instituudi juhataja, professor

Prof Pärt Petersoni info

1. Andmed kandidaadi kohta

Sünniaeg: 18. aprill 1966
E-post: part.peterson@ut.ee
Telefon: 53443855

2. Viie olulisima käimasoleva teadusprojekti loetelu

- Koespetsiifiliste T-rakkude bioinformaatika- ja genoomika-alane Euroopa koostöövõrgustik (2021–2025) Euroopa Komisjon (201 470 EUR). Kandidaat on vastutav täitja.
- Longituuduuring: immuunvastus COVID-19 vaksineerimise järgselt ja SARS-CoV-2 infektsiooni järgselt ning seda mõjutavad tegurid (2021–2023) Haridus- ja Teadusministeerium (555 300 EUR). Marje Oona on vastutav täitja.
- Tsentraalne immuuntolerantsus (2019–2023). Sihtasutus Eesti Teadusagentuur (1 241 375 EUR) Kandidaat on vastutav täitja.
- Tuumuse muutused haruldastes immunoloogilistes haigustes (2020–2023). Sotsiaalministeerium (75 000 EUR). Kandidaat on vastutav täitja.

Aastast 2024 algavad kaks EU Horizon Health projekti:

- POINT (Preventing non-communicable diseases caused by the post-acute phase of Covid-19 infection; 2024-2027). Euroopa Komisjon (771 250 EUR). Kandidaat on vastutav täitja.
- ENT1DEP (Enterovirus-linked type 1 diabetes exposed mechanisms and prevention; 2024–2017) Euroopa Komisjon (312 500 EUR). Kandidaat on vastutav täitja.

3. Kümme tähtsamat teaduspublikatsiooni koos DOI koodidega (Scopus tsiteeringud)

- Salumets A, Tserel L, Rumm AP, Türk L, Kingo K, Saks K, Oras A, Uibo R, Tamm R, Peterson H, Kisand K, Peterson P. Epigenetic quantification of immunosenescent CD8+ TEMRA cells in human blood. *Aging Cell*. 2022 21: e13607. doi: 10.1111/accel.13607. 6 tsiteeringut
- Naaber P, Tserel L, Kangro K, Punapart M, Sepp E, Jürjenson V, Kärner J, Haljasmägi L, Haljasorg U, Kuusk M, Sankovski E, Planken A, Ustav M, Žusinaite E, Gerhold JM, Kisand K, Peterson P. Protective antibodies and T cell responses to Omicron variant after the booster dose of BNT162b2 vaccine. *Cell Rep Med*. 2022 3: 100716. doi: 10.1016/j.xcrm.2022.100716. 8 tsiteeringut
- Naaber P, Tserel L, Kangro K, Sepp E, Jürjenson V, Adamson A, Haljasmägi L, Rumm AP, Maruste R, Kärner J, Gerhold JM, Planken A, Ustav M, Kisand K, Peterson P. 2021. Dynamics of antibody response to BNT162b2 vaccine after six months: a longitudinal prospective study. *The Lancet Reg Health Eur*. 10, 100208; doi: 10.1016/j.lanepe.2021.100208. 341 tsiteeringut.

- Meyer S, Woodward M, Hertel C, Vlaicu P, Haque Y, Kärner J, Macagno A, Onuoha SC, Fishman D, Peterson H, Metsküla K, Uibo R, Jääntti K, Hokynar K, Wolff AS; APECED patient collaborative, Krohn K, Ranki A, Peterson P, Kisand K, Hayday A. 2016 AIRE-deficient patients harbor unique high-affinity disease-ameliorating autoantibodies. *Cell*. 166: 582-595. 10.1016/j.cell.2016.06.024 183 tsiteeringut
- Kisand K, Bøe Wolff AS, Podkrajsek KT, Tserel L, Link M, Kisand KV, Ersvaer E, Perheentupa J, Erichsen MM, Bratanic N, Meloni A, Cetani F, Perniola R, Ergun-Longmire B, Maclaren N, Krohn KJ, Pura M, Schalke B, Ströbel P, Leite MI, Battelino T, Husebye ES, Peterson P, Willcox N, Meager A. 2010 Chronic mucocutaneous candidiasis in APECED or thymoma patients correlates with autoimmunity to Th17-associated cytokines. *Journal of Experimental Medicine*. 207: 299-308. 10.1084/jem.20091669 504 tsiteeringut.
- Kisand K, Link M, Wolff AS, Meager A, Tserel L, Org T, Murumägi A, Uibo R, Willcox N, Trebusak Podkrajsek K, Battelino T, Lobell A, Kämpe O, Lima K, Meloni A, Ergun-Longmire B, Maclaren NK, Perheentupa J, Krohn KJ, Scott HS, Husebye ES, Peterson P. Interferon autoantibodies associated with AIRE deficiency decrease the expression of IFN-stimulated genes. *Blood*. 2008 112: 2657-66. doi: 10.1182/blood-2008-03-144634. 81 tsiteeringut
- Peterson P, Org T, Rebane A. 2008 Transcriptional regulation by AIRE: molecular mechanisms of central tolerance. *Nature Reviews Immunology*. 8: 948-957. 10.1038/nri2450 186 tsiteeringut.
- Org T, Chignola F, Hetényi C, Gaetani M, Rebane A, Liiv I, Maran U, Mollica L, Bottomley MJ, Musco G, Peterson P. 2008 The autoimmune regulator PHD finger binds to non-methylated histone H3K4 to activate gene expression. *EMBO Reports*. 9: 370-376. 10.1038/embor.2008.11. 193 tsiteeringut.
- Pitkänen J, Doucas V, Sternsdorf T, Nakajima T, Aratani S, Jensen K, Will H, Vähämurto P, Ollila J, Vihinen M, Scott HS, Antonarakis SE, Kudoh J, Shimizu N, Krohn K, Peterson P. 2000 The autoimmune regulator protein has transcriptional transactivating properties and interacts with the common coactivator CREB-binding protein. *Journal of Biological Chemistry*. 275: 16802-16809. 10.1074/jbc.M908944199. 201 tsiteeringut.
- Nagamine K*, Peterson P*, Scott HS*, Kudoh J, Minoshima S, Heino M, Krohn KJ, Lalioti MD, Mullis PE, Antonarakis SE, Kawasaki K, Asakawa S, Ito F, Shimizu N. 1997 Positional cloning of the APECED gene. *Nature Genetics*, 17: 393-398. 10.1038/ng1297-393. *equal first contribution. 1156 tsiteeringut.

4. Ühiskondlik tegevus, sh tegevus oma teadusvaldkonna populariseerimisel

Osalemine Eesti Vabariigi Valitsuse teadusnõukojas ja sotsiaalministeeriumi juures asuvas Eesti Bioetika ja Inimuurigute nõukogus (EBIN). Viimastel aastatel osalenud immuunsüsteemi, vananemist ja Covid19 teemaliste sõnavõttude, kommentaaride, ekspertarvamustega erinevates meedias. Valik ajakirjandusest all, lisaks esinemised tele- ja raadiosaadetes AK, Ringvaade, Päevakaja, Terevisioon, Uudis+, Huvitaja, Labor, Kukuv õun, Ärataja, Kanal 2 ja Kanal 3 uudised, jt. Ka erinevates avalike konverentside raames (TÜ koroonakonverents, Eesti Arstide päevad jt. Loengud immuunsüsteemist ja geneetikast erinevates koolides, välis- ja sotsiaalministeeriumite töötajatele jm.

<https://sakala.postimees.ee/6693128/immuunsuse-ergutamine-aitab-vahirakke-leida-ja-havitada>
<https://tervis.postimees.ee/6900638/immunoloog-part-peterson-annab-nou-kuidas-tagada-haiguste-vastu-parim-kaitse>
<https://novaator.err.ee/933916/immuunrakkude-aktiveerimine-on-vahkkasvajate-ravis-erakordselt-tohus>
<https://tartu.postimees.ee/6890413/pealinna-gumnasist-uurib-tartus-koos-teadlastega-vananemist>
<https://novaator.err.ee/1061871/tartu-teadlaste-uuring-aitab-moista-miks-immuunsusteem-vananedes-alla-kaib>
<https://tartu.postimees.ee/6920991/tartu-ulikooli-professor-terviseamet-voiks-kaaluda-perearstidele-ja-odedele-ajutise-videokeskuse-loomist>
<https://www.mu.ee/uudised/2020/03/12/tartu-ulikooli-professor-praeguses-olukorras-oleks-abi-telemeditsiinist>
<https://maaleht.delfi.ee/artikkel/89236765/miks-inimese-immuunsusteem-vanusega-alla-kaib>
<https://leht.postimees.ee/6926957/part-peterson-miks-on-uus-koroonaviirus-ohtlik-just-vanadele-inimestele>
<https://sirp.ee/s1-artiklid/c21-teadus/susteemide-kohtumine-tundmatuga/>
<https://maaleht.delfi.ee/artikkel/89306433/tartu-ulikooli-teadlane-tuleviku-ravilahendused-voivad-eakate-inimeste-immuunsusteemi-oluliselt-tohustada>
<https://www.err.ee/1073227/immunoloogi-hinnangul-valmib-koroonaviiruse-ravi-enne-vaktsiini>
<https://leht.postimees.ee/6948915/krevetilt-napatud-helendus-aitab-koroonat-tuvastada>
<https://www.mu.ee/uudised/2020/04/16/tartu-ulikooli-teadlased-tootasid-valja-covid-19-antikehade-maaramise-testi>
<https://leht.postimees.ee/6954550/kas-viirus-annab-alla-optimismi-pidurdab-noorte-haigestumise-pusimine>
<https://leht.postimees.ee/6958385/covid-19-immuunsusega-on-asi-selgem-kui-paistab>
<https://tervispluss.delfi.ee/artikkel/89794933/immunoloog-veel-pole-voimalik-lasta-karjaimmuunsusel-tekkida-sellel-oleks-ettearvamatud-tagajarjed>
<https://www.med24.ee/uudised/p%C3%A4rt-peterson-covid-19-kaos-immuuns%C3%BCsteemis>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/90759215/varsked-uuringud-kuidas-on-see-voimalik-paljude-inimeste-immuunsusteem-tunneb-koroonaviiruse-ara>
<https://www.mu.ee/uudised/2020/08/18/nature-medicine-covid-19-havitab-riskigrupi-t-rakud-varajases-faasis>
<https://tervise.geenius.ee/rubriik/uudis/kuidas-mojutab-koroonaviirus-covid-19-raskelt-podevate-inimeste-immuunsusteemi/>
<https://leht.postimees.ee/7045495/molekulid-naitavad-keda-koroonaviirus-niidab>
<https://maaleht.delfi.ee/artikkel/90848883/varske-uuring-aitab-prognoosida-keda-tabab-koroonaviirus-raskelt>
<https://novaator.err.ee/1130965/suuruuring-covid-19-antikehad-pusivad-veres-vahemalt-neli-kuud>
<https://leht.postimees.ee/71108684/part-peterson-vaktsiinid-toovad-pandeemiasse-murrangu>
<https://teadus.postimees.ee/7116360/jarelvaadatav-tartu-ulikooli-teadlased-pakuvad-lahendusi-koroonapandeemia-mojudele>
<https://tervis.postimees.ee/6900638/immunoloog-part-peterson-annab-nou-kuidas-tagada-haiguste-vastu-parim-kaitse>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/91793093/tartu-teadlased-kinnitasid-tana-koroonaviiruse-antikehad-pusivad-kindlalt-3-kuud-pusivad-ka-6-kuud>
<https://novaator.err.ee/1189933/vereproov-voib-anda-aimu-haiglasse-joudnud-koroonahaige-saatusest>
<https://leht.postimees.ee/7126219/taiesti-pretседenditуд-on-nii-vaktsiinid-kui-ka-nende-logistika>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/91891197/tartu-teadlase-oluline-sonum-koroona-labipodenuile-te-olete-mitu-paeva-nakkavad-ja-voimalike-sumptomitega-ka-tulevikus>
<https://sirp.ee/s1-artiklid/c21-teadus/musta-luige-aasta/>
<https://novaator.err.ee/1222300/loppeva-kumnendi-saravamad-ideed-tervise-teadused>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/92309743/eestis-on-14-tervishoiutootajat-jaanud-koroonasse-hoolimata-esimesest-pfizeri-vaktsiinisustist>
<https://tervis.postimees.ee/7160414/herpesviiruse-abil-saab-eakate-immuunintervist-hinnata>
<https://novaator.err.ee/1608081031/molekulaarimmunoloog-koroonavaktsiin-hakkab-korralikult-toole-28-paevaga>

<https://www.delfi.ee/artikkel/92494661/tartu-ulikooli-teadlased-leidsid-et-koroonaviiruse-antikehad-pusivad-suurel-osal-podejatest-vahemalt-kaheksa-kuud>

<https://tartu.postimees.ee/7174682/tartu-ulikooli-teadlaste-uuringust-selgus-sars-cov-2-antikehade-pusivus>

<https://www.ohtuleht.ee/tervis/1025511/hea-uudis-enamikul-inimestest-pusivad-koroonaviiruse-antikehad-organismis-kaheksa-kuud>

<https://jarvateataja.postimees.ee/7174569/tartu-ulikooli-teadlaste-uuringust-selgus-sars-cov-2-antikehade-pusivus>

<https://www.ohtuleht.ee/tervis/1027190/miks-koroonai-nakata-koiki-aitab-varasem-kokkupuude-mone-leebema-koroonaviirusega>

<https://leht.postimees.ee/7200557/korvalmojud-on-mark-vaktsiini-tohususest>

<https://novaator.err.ee/1608151012/immunoloog-antikehad-voiks-kaitsta-koroonaviiruse-est-vahemalt-aasta>

<https://tervis.postimees.ee/7207653/immunoloog-viirust-voivad-luhikese-aja-valtel-levitada-ka-vaktsineeritud>

<https://forte.delfi.ee/artikkel/92918177/asjatundja-niisama-pole-motet-kontrollida-palju-sul-koroonaviiruse-antikehasid-alles-on>

<https://maaleht.delfi.ee/artikkel/93131175/naistel-on-tugevam-viirusevastane-reaktsioon-pohjuseid-omajagu>

<https://www.err.ee/1608193954/synlab-uuris-koroonai-antikehade-tekkimist-oma-tootajatel>

<https://forte.delfi.ee/artikkel/93664931/erisaade-immunoloog-avatumalt-elamine-ei-ole-kaugel-aga-karjaimmuunsuseni-on-estis-veel-minna>

<https://forte.delfi.ee/artikkel/93673255/terviseamet-70-protenti-estlastest-on-tana-koroonahaguse-est-kaitmata>

<https://www.postimees.ee/7267658/kolm-kuud-parast-vaktsiini-on-antikehi-vahemaks-jaanud>

<https://lounaestlane.ee/estis-uuring-3-kuud-peale-teist-koroonavaktsiini-doosi-antikehade-tase-langeb-aga-mitte-vaga-palju/>

<https://www.med24.ee/uudised/estis-teadlased-uurisid-antikehade-p%C3%BCsivust-p%C3%A4rast-covid-19-vastast-vaktsineerimist>

<https://tervise.geenius.ee/rubriik/uudis/estis-teadlaste-uuring-kolm-kuud-parast-pfizeri-teist-vaktsiinidoosi-on-antikehade-tase-langenud/>

<https://www.err.ee/1608241638/teadlane-vaktsineeritud-on-antikehad-labipodenutest-tugevamad>

<https://www.ohtuleht.ee/tervis/1036126/kui-kausa-pusib-kaitse-koroonai-est-teadlased-kolm-kuud-parast-vaktsineerimist-hakkab-antikehade-tase-langema>

<https://jarvateataja.postimees.ee/7268731/estis-teadlased-uurisid-antikehade-pusivust-parast-covid-19-vastast-vaktsineerimist>

<https://novaator.err.ee/1608303249/peterson-ilmselt-jouame-koroonaviirusega-gripiga-sarnasesse-olukorda>

<https://news.err.ee/1608303825/immunoloog-covid-19-will-reach-flu-like-situation-at-some-point>

<https://novaator.err.ee/1608325778/teadlane-kolmanda-vaktsiinidoosi-jutt-peaks-puudutama-riskiruhmi>

<https://www.postimees.ee/7330365/luubi-all-antikehade-kivirahega-koroonasauruse-vastu>

<https://tervis.goodnews.ee/otseulekanne-seminaril-arutatakse-kuidas-jouda-piirangutevaba-estini/>

<https://forte.delfi.ee/artikkel/94628235/teadlase-varske-selgitus-mis-toimub-ikkagi-meie-organismis-nakatumisjargsetel-paevadel-ja-miks-jaavad-raskelt-haigeiks-just-vanemad-inimesed>

<https://www.ohtuleht.ee/1044010/immunoloogiaprofessor-noortele-ja-tervetele-on-kolmanda-doosi-jaoks-veel-vara>

<https://novaator.err.ee/1608364482/teine-koroonasugis-mis-on-juhtunud-viirusega-ja-kuidas-edasi>

<https://teadus.postimees.ee/7365650/teadlased-ja-arstid-pandeemiast-ja-piirangutest-saab-praegu-vabaks-vaid-vaktsineerides>

<https://epl.delfi.ee/artikkel/95096457/uheksa-meditiinieksperti-valevaidete-esitamine-teaduse-sildi-all-lohestab-uhiskonda>

<https://www.delfi.ee/artikkel/95587039/kas-peame-hakkama-end-regulaarselt-koroonai-vastu-kaitsest-estima-vastavad-uee-teadusnoukoja-liikmed>

<https://pealinn.ee/2022/01/21/asumptomaatilisel-leviv-omikron-koormab-tervishoiusteemi-kahest-suunast-korraga/>

<https://www.delfi.ee/artikkel/95707595/teadusnoukoda-ei-toeta-antikehade-taseme-toendit-koroonapassina-sest-need-ei-pruugi-anda-piisavat-kaitset-kull-aga-tagab-kaitse-rakuimmuunsus>

<https://www.err.ee/1608484238/teadusnoukoja-liige-piirangutest-loobumisest-tark-ei-torma>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/95809351/professor-peterson-kahevoistleja-ilvese-imekiire-positiivse-testi-andmine-oli-reaalne-lootus-mone-paevaga-paranemiseks-on-vaga-piiri-peal>
<https://www.telegram.ee/eesti/kiik-piirangud-voiks-jark-jargult-kaotada-veebruari-jooksul>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/95257479/ulevaade-koroonaravimid-mis-on-juba-kasutusel-ja-mida-olulist-on-tulekul>
<https://tervis.postimees.ee/7408542/tugeva-immuunsuse-vundament-on-mitmekesine-toit>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/95819747/tartu-professori-sonum-on-tekkinud-uus-olukord-uksnes-omikroni-labipodemine-annab-vaga-norga-kaitse-nii-tulevaste-tuvede-kui-omikroniga-taasnakatamise-vastu>
<https://www.err.ee/1608489737/teadusnoukoda-piirangute-leevendamist-ei-toeta>
<https://tervise.geenius.ee/rubriik/uudis/professor-part-peterson-omikroni-labipodemine-ei-anna-tugevat-immuunsust/>
<https://www.sirp.ee/s1-artiklid/c21-teadus/pandeemia-oppetunnid/>
<https://novaator.err.ee/1608728530/uuring-kolmas-vaktsiinisust-kaitseb-koroona-eest-pikemat-aega>
<https://www.med24.ee/uudised/kai-kisand-ja-p%C3%A4rt-peterson-r%C3%B5hutavad-t%C3%B5hustusdoosi-olulisust>
<https://tervis.postimees.ee/7509050/professor-part-peterson-tohustusdoosi-tegemine-on-eakate-jaoks-eriti-oluline>
<https://tervise.geenius.ee/rubriik/hea-nouanne/professor-part-peterson-mida-vanem-on-inimene-seda-norgem-rakuimmuunsus-vaktsineerimisest-tekib/>
<https://www.eesti.ca/selgusid-teaduse-elutoopreemia-ja-aastapreemia-laureaadid/article58985>
<https://sirp.ee/online-uudised/selgusid-riigi-teaduspreemiate-saajad/>
<https://novaator.err.ee/1608728530/uuring-kolmas-vaktsiinisust-kaitseb-koroona-eest-pikemat-aega>
<https://tervise.geenius.ee/rubriik/ravimid/uuringu-kohaselt-tagab-kolmas-vaktsiinidoos-pikema-kaitse-koroonaviiruse-eest/>
<https://tervis.postimees.ee/7616774/uuring-naitab-mis-kaitseb-koroonaviiruse-eest-koige-paremini>
<https://lounaeestlane.ee/eesti-uuringu-kohaselt-tagab-kolmas-vaktsiinidoos-pikema-kaitse-koroonaviiruse-eest/>
<https://www.med24.ee/uudised/uuring-kolmas-vaktsiinidoos-tagab-pikema-kaitse-koroonaviiruse-eest>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/120076564/teadlane-koroona-vastu-aitavad-nii-uued-kui-vanad-vaktsiinid>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/120082390/reedel-otse-avalikkuse-ette-jouavad-tartu-ulikooli-arstiteaduskonna-olulisimad-teadustood>
<https://tervis.postimees.ee/7626411/vaata-jarele-tu-arstiteaduskonna-390-aastapaeva-konverentsil-raagitakse-kuidas-eestis-tehakse-tippteadust>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/120084146/teadlane-selgitab-part-peterson-viimased-andmed-inimese-vananemise-peamiste-tunnuste-kohta>
<https://tervis.postimees.ee/7652847/kuidas-oli-voimalik-ohutud-koroonavaktsiinid-nii-kiiresti-valja-tootada>
<https://tervis.postimees.ee/7659156/miks-koroonavaktsiinid-ei-takista-nakatamist>
<https://forte.delfi.ee/artikkel/120113548/uus-olukord-pea-kogu-eesti-rahvas-on-tanaseks-minetanud-tohusa-koguse-koroonavastaseid-antikehi>
<https://www.err.ee/1608820819/teadusnoukoda-kolm-aastat-covid-19-ga-kuidas-edasi>
<https://www.delfi.ee/artikkel/120121876/erisaade-ekspertide-ennustused-2023-aastaks-kes-teeb-uue-valitsuse-kas-soda-ukrainas-lopeb-kas-hinnad-jatkavad-toussu>
<https://www.postimees.ee/7714650/teadusnoukoda-martin-helme-esitab-avalikkusele-valevaiteid>
<https://tervis.postimees.ee/7741256/immunoloog-kas-saab-valtida-haigestumist-ja-tosta-immuunsust>
<https://www.postimees.ee/7813782/kas-vaktsiinikahju-voib-olla-seotud-konkreetsete-praakpartiidega>

5. Link Eesti Teadusinfosüsteemis ETIS-es

https://www.etis.ee/CV/P%C3%A4rt_Peterson/est/